

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського національного
університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Протокол № 12 від 27 червня 2025 р.

Введено в дію наказом
від 27 червня 2025 р. № 118

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ

здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Харківського національного університету мистецтв

імені І.П. Котляревського

галузь знань: В КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

спеціальність: В5 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів ступеня доктора філософії є важливою ланкою у ієрархічній системі практик Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет, ХНУМ), вона логічно продовжує напрацювання першого (бакалаврського) та другого (магістерського) освітніх рівнів і забезпечує цілісний підхід до набуття досвіду науково-педагогічної діяльності, забезпечуючи практичне опанування компетентностями, що мають вплив на розвиток фахових якостей здобувачів, ініціюють прояви їх самостійності, ініціативності та креативності у здійсненні науково-дослідницької діяльності, освітнього процесу в мистецьких закладах вищої освіти, забезпечують набуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності та науково-методичної роботи.

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (зі змінами), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.

1.2. Положення регламентує порядок і форми проходження науково-педагогічної практики здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті.

1.3. Метою практичної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є опанування комплексу методологічних та практичних напрацювань у вирішенні кейсів наукової та викладацької професійної діяльності, що пов'язана:

- з викладанням фахових дисциплін у мистецьких закладах вищої освіти;
- набуттям практичного досвіду науково-дослідницької та педагогічної діяльності;
- оволодінням практичними навичками та закріплення комплексу необхідних компетентностей майбутнього науковця та викладача закладу вищої освіти;
- аналізом практичного досвіду викладачів та роботи кафедр як структурних підрозділів навчальних закладів, де проводиться практика;
- участі та (або) створенні власних наукових проєктів та заходів різних рівнів.

Основним **завданням** практики є якісна практична підготовка здобувачів ступеня доктора філософії, що реалізується через:

- закріплення теоретичних знань у практичній діяльності науковця та викладача закладу вищої освіти;
- поглиблення та вдосконалення набутих компетентностей, що забезпечують успішність професійної діяльності;
- розвиток та зростання особистісних та професійних якостей здобувачів,
- формування та поглиблення навичок наукової та педагогічної рефлексії;
- осмислення засад освітнього процесу у закладах вищої освіти в аспекті новітніх гуманітарних запитів суспільства;
- ознайомлення із структурою та функціонуванням структурних підрозділів Університету;
- формування вміння аналізувати та розробляти нормативні документи, які визначають зміст мистецької освіти, зокрема створення навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін;
- засвоєння та практичне опрацювання інноваційних педагогічних технологій викладання фахових дисциплін.

У результаті проходження науково-педагогічної практики здобувач повинен **знати**:

- законодавчі акти та нормативно-правові документи, що регламентують різні напрями роботи закладів вищої освіти;
- специфіку системи організації освітнього процесу в закладах вищої освіти мистецького спрямування;
- чинні вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в мистецьких закладах вищої освіти;
- методологію педагогіки в її проєкції на власну наукову та педагогічну діяльність;
- наукові розвідки та теоретичну базу, що відображають сучасні тенденції мистецької педагогіки;

повинен **уміти**:

- формувати та вдосконалювати власну педагогічну майстерність;
- креативно впроваджувати в педагогічний процес інноваційні технології навчання;
- розробляти та рецензувати документацію щодо організації освітнього процесу у мистецьких закладах вищої освіти;
- організовувати навчальну/самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Під час відвідування занять викладачів кафедр здобувачі повинні ознайомитися з різними формами педагогічної адаптації навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

Під час практичної діяльності, зокрема проведення навчальних занять, здобувачі мають демонструвати вміння: сформулювати навчально-виховну мету, адекватно обирати форми занять, використовувати елементи власного наукового дослідження.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Основний вид практики здобувачів ступеня доктора філософії – науково-педагогічна.

2.2. Керівництво практикою здобувачів ступеня доктора філософії.

Безпосереднє керування практикою кожного здобувача здійснює його науковий керівник.

2.3. Базою практики є кафедра, за якою здобувач закріплений. Здобувач за бажанням має право пройти практику в інших закладах вищої освіти та/або наукових установах на підставі договорів про співпрацю за погодженням з науковим керівником та кафедрою.

2.4. Відповідальність за організацію практики та її методичне забезпечення.

Відповідальність за проведення практики здобувачів ступеня доктора філософії покладено на кафедри ХНУМ:

- теорії музики;
- інтерпретології та аналізу музики;
- історії української та зарубіжної музики.

Кафедри розробляють методичне забезпечення практики згідно з «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУМ імені І.П. Котляревського» та чинними навчальними планами. Методичне забезпечення включає робочі програми практики та методичні рекомендації.

На початку навчального року кафедри:

- затверджують календарний план проходження практики;
- узгоджують закріплення здобувачів освіти за керівниками практики;
- надають здобувачам необхідний пакет документів (див. Додатки).

2.5. Дистанційне проведення практики. У процесі організації практики в період військового стану та/або у випадку виникнення інших форсмажорних обставин (карантин

тощо) може бути застосована *дистанційна форма* організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти, яка передбачає використання засобів та технологій дистанційного навчання.

У цьому випадку керівники практики вносять корективи в змістове наповнення програм практики відповідно до умов організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, визначаються з пакетом звітної документації, формою, процедурою та критеріями захисту результатів проходження практики.

III. ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оволодіння практичними науково-педагогічними компетентностями здобувача здобувачів ступеня доктора філософії включає наступні етапи практичної роботи:

навчальний (організаційний):

- консультація щодо оформлення документів практики – графіка проходження, змістовного наповнення практики, ведення щоденника (Додаток 1);
- ознайомлення з діяльністю Університету та кафедр, нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу в Університеті;

виробничий (практичний):

- планування здобувачем власної викладацької діяльності;
- відвідування занять у класі наукового керівника та інших викладачів кафедр,
- відвідування методичних та наукових заходів, засідань кафедри;
- підготовка до навчальних занять, опрацювання методичної, наукової та педагогічної літератури;
- відвідування публічних захистів дисертацій;
- участь у науково-практичних конференціях;
- участь в проєктах Ради молодих вчених;
- участь в організації студентських конференцій;
- робота зі здобувачами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти – проведення лекційних, семінарських та (або) практичних занять;

підсумковий:

обговорення та затвердження результатів проходження практики науковим керівником здобувача, підготовка звіту про проходження практики та щоденника практики.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

4.1. Підсумкове оцінювання результатів практичної підготовки здобувача здійснюється кафедрою, за якою він закріплений, на підставі звіту про проходження науково-педагогічної практики, щоденника практики та проведення відкритого уроку.

4.2. Проходження практики здобувачами освіти відображається у наступних документах:

- письмовий звіт про проходження практики (складається в довільній формі, але має містити інформацію про виконання всіх видів робіт, передбачених індивідуальним планом практики);
- заповнений щоденник практики.

За підсумками проходження науково-педагогічної практики здобувач подає на кафедру, за якою він закріплений, загальний звіт та щоденник, підписані керівником практики.

4.3. Система оцінювання.

№	Вид роботи	Максимальна кількість балів
1.	Науково-методична робота (опрацювання документації різного рівня, методично-наукової літератури, участь у роботі кафедри, відвідування захистів дисертацій, науково-практичних конференцій тощо) – у щоденнику відображається назва, дата, місце проведення заходу	20
2.	Відвідування занять викладачів – у щоденнику відображається тип заняття (індивідуальне/ групове, лекційне/практичне/семінарське), рівень (курс), тема, дата відвідування	20
3.	Проведення аудиторних занять – у щоденнику відображається тип заняття (індивідуальне/ групове, лекційне/практичне/семінарське), рівень (курс), тема, дата відвідування	30
4.	Проведення відкритого заняття (додається методична розробка заняття)	30
Усього		100

4.4. Семестровий контроль

Семестровий контроль.

Здобувачі освіти згідно з навчальним планом щосеместру звітують на кафедрі, яка є базою практики, про обсяг виконаної науково-педагогічної практики.

За сумою балів, отриманих за різні види робіт під час проходження практики, здобувачам виставляється залік.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, вносяться до протоколу засідання кафедри та подаються керівнику практик університету.

V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА

- здобувач за погодженням керівника обирає терміни, види та змістовне наповнення практики, з урахуванням власного рівня педагогічної та наукової підготовки;
- здобувач має право з усіх питань, що виникають під час проходження практики, звертатись до керівника, завідувача кафедри, вносити пропозиції з удосконалення організації науково-педагогічної практики;
- здобувач має право на відвідування занять провідних викладачів Університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом (за попередньою домовленістю);
- здобувач має виконати всі види робіт, передбачені програмою науково-педагогічної практики, та ретельно готуватися до кожного заняття;
- здобувачі мають право проходити науково-педагогічну практику за академічною мобільністю в інших мистецьких закладах вищої освіти України та за кордоном на підставі договорів про співпрацю із подальшим поданням щоденника практики та

розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики, але її обсяг не має бути меншим, ніж визначено законодавством України. Здобувач, робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, який не виконав індивідуальний навчальний план згідно з Порядком здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (зі змінами), та підлягає відрахуванню.

VI. Права та обов'язки керівника науково-педагогічної практики

Керівник науково-педагогічної практики:

- забезпечує чітку організацію, планування та контроль результатів практики;
- затверджує графік проведення практики з урахуванням особливостей індивідуального навчального плану здобувача;
- надає методичну, наукову та організаційну допомогу здобувачеві.

Керівник науково-педагогічної практики має право поставити питання щодо визнання роботи практиканта незадовільною та відсторонення його від проходження практики.

Додаток 1
Зразок оформлення щоденника
науково-педагогічної практики

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського
кафедра

Щоденник
науково-педагогічної практики
здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

ПІБ

Керівник

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

(20 – 20 навчальний рік)

Облік науково-методичної роботи

дата	Зміст роботи

Облік відвідувань занять

дата	Зміст роботи

Облік проведених занять

дата	Зміст роботи

Висновок керівника практики

Пропозиції керівника практики щодо оцінювання її результатів

№	Вид роботи	Кількість балів
1.	Науково-методична робота	
2.	Відвідування занять викладачів	
3.	Проведення аудиторних занять	
4.	Відкритий урок	
Всього		

« ___ » _____ 20__ року

Керівник практики _____ (_____)